

Azərbaycan Respublikası Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin 27 dekabr 2013-cü il tarixli 04 № Qərarı ilə təsdiq edilmişdir və 01.01.2014-cü il tarixdən respublika ərazisində qüvvəyə minib.

1. 2.2 bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Bina və qurğuların seysmik təsirlər nəzərə alınmaqla xüsusi yük birləşmələrinə hesablanması aşağıdakı şərtlər daxilində aparılmalıdır:

a) bu normativ sənədin 2.5 bəndinə uyğun olaraq müəyyən edilən yüklərə (bu bəndə görə hesablama bütün bina və qurğular üçün aparılmalıdır);

b) zəlzələ zamanı bina və qurğular üçün qrunut əsası təcilinin daha təhlükəli iki müxtəlif xarakterli real və bir sintezləşdirilmiş zəlzələ akseleroqramlardan istifadə etməklə. Bu halda təcilin maksimal amplitudası 7, 8 və 9 ballıq zəlzələ ərazilərinə uyğun olaraq 125, 250 və 500 sm/s²-dən az qəbul edilməməlidir.

Zəlzələ akseleroqramlarından istifadə etməklə hesablama, hesabi hündürlüyü 75 m-dən, mərtəbəliliyi 16-dan çox olan binalar və yüksək məsuliyyət səviyyəli qurğular üçün yerinə yetirilməlidir.

Hesablamada yerli zəlzələ akseleroqramlarından istifadə edilməlidir, bunlar olmadıqda isə analogi digər ərazilərin zəlzələ akseleroqramlarının istifadəsinə yol verilir.

Hesablama zamanı qeyri-elastik deformasiyaların inkişafının mümkünlüyü nəzərə alınmalıdır.

Hündürlüyü 75 m-dən böyük olan bina və qurğuların seysmik yüklərin təsirinə hesablanması və layihələndirilməsi ən azı iki müxtəlif hesablama proqramına əsasən aparılmalı və onların müqayisəli təhlili əsasında alınmış daha etibarlı göstəricilərə müvafiq olaraq həyata keçirilməlidir.

2. 2.5 bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Bina və qurğulara təsir edən hesabi seysmik yüklər müəyyən edilərkən konstruksiyaların statik hesablama sxeminə uyğun dinamik hesablama modeli qəbul edilməlidir. Dinamik hesablama modeli bina və qurğuların yüklərinin, sərtliyinin və kütləsinin planda və hündürlük boyu paylanması, həmçinin seysmik təsirlər zamanı konstruksiyaların deformasiyasının fəza xüsusiyyətini və qruntların fiziki-mexaniki xassələrini nəzərə almalıdır.

Dinamik hesablama modelində konstruksiya elementlərinin və yüklərin kütləsinin (çəkisinin) hesabi sxemlərinin düyünlərində topa şəkildə qəbul edilməsinə yol verilir.

Bina və qurğuların hesablanması zamanı konsol dinamik hesablama modelindən istifadə olunmalıdır (şəkil1). Hündürlüyü 75 m-dən böyük, həmçinin mürəkkəb konstruktiv-planlaşdırma həllinə malik olan bina və qurğuların hesablanması zamanı isə seysmik təsirlərin fəza xüsusiyyətini nəzərə alan fəza dinamik hesablama modelindən istifadə olunmalıdır.

Dinamik hesablama modelində k nöqtəsinə tətbiq olunmuş və bina və ya qurğuların məxsusi rəqslərinin i formasına uyğun gələn hesabi üfüqi seysmik yükün qiyməti S_{ik} aşağıdakı düsturla müəyyən edilir:

$$S_{ik} = k_1 \cdot k_2 \cdot k_3 \cdot S_{oik} \quad (1)$$

burada, k_1 - bina və qurğuların təyinatını və məsuliyyət səviyyəsini nəzərə alan əmsal olub, qiyməti cədvəl 4 üzrə qəbul edilir;

k_2 - bina və qurğularda yol verilən zədələnmələri nəzərə alan əmsal olub, qiyməti cədvəl 5 üzrə qəbul edilir;

k_3 - binaların mərtəbə sayını nəzərə alan əmsal olub, qiyməti aşağıdakı düsturla müəyyən edilir:

$$k_3 = 1 + 0,02(n - 5) \quad 1,0 \leq k_3 \leq 1,25 \quad (2)$$

burada, n - mərtəbələrin sayıdır;

S_{oik} - bina və qurğuların məxsusi rəqslərinin i forması üçün seysmik yük olub, qiyməti konstruksiyaların elastik deformasiyaya uğrama fərziyyəsi qəbul edilərək müəyyən edilir:

$$S_{oik} = k_{\psi} \cdot Q_k \cdot A \cdot \beta_i \cdot \eta_{ik} \quad (3)$$

k_{ψ} - bina və qurğuların enerjini yayma qabiliyyətini nəzərə alan əmsal olub, qiyməti cədvəl 6 üzrə qəbul edilir;

Q_k - 2.1 bəndinə uyğun hesabi yüklər nəzərə alınmaqla bina və qurğuların k nöqtəsinə aid olan çəkisidir (şəkil1);

A - aşağıdakı düsturla müəyyən edilən hesabi seysmik əmsal:

$$A = k_q \cdot a_o \quad (4)$$

a_o - qruntun nisbi təcilini nəzərə alan əmsal olub, qiyməti 7, 8 və 9 ballıq ərazilər üçün müvafiq olaraq 0,125; 0,25 və 0,5 qəbul edilir;

k_q - qrunt şəraiti əmsalı olub, qiyməti I, II, III və IV sinif qruntlar üçün (bax cədvəl 1) müvafiq olaraq 0,7; 1,0; 1,3 və 1,6 qəbul edilir;

β_i - bina və qurğuların məxsusi rəqslərinin i formasına uyğun gələn dinamiklik əmsalı olub, qiyməti 2.6 bəndinə uyğun qəbul edilir;

η_{ik} - i forması üzrə məxsusi rəqslər zamanı bina və ya qurğuların deformasiyaya uğraması formasından və yüklərin yerləşmə yerindən asılı olan əmsalı olub, qiyməti 2.7 - 2.8 bəndlərə uyğun müəyyən edilir.

3. Cədvəl 4 aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Cədvəl 4

Binaların təyinatı	k_1 əmsalının qiyməti
1. Zədələnməsi ətraf mühitin və əhalinin təhlükəsizliyi üçün ağır nəticələr yarada bilən yüksək məsuliyyət səviyyəli bina və qurğular	2,0
2. Təyinatına görə dövlət əhəmiyyətli inzibati binalar	1,5
3. Çoxlu sayda insanların toplaşdığı qurğular (eyni zamanda 300 və daha çox adamın toplaşdığı vağzallar, stadionlar, sirkələr, teatrlar, muzeylər, bazarlar, ticarət mərkəzləri və s.), metropolitenlər, dövlət arxivləri	1,4
4. Zəlzələlərin nəticələrinin aradan qaldırılmasında fəaliyyəti zəruri olan bina və qurğular (enerji və su təchizatı, yanğından mühafizə sistemləri, iri telefon və teleqraf, rabitə, banklar, təcili yardım, neft-kimya məhsulları saxlanılan çənlər, neft, qaz, su, çirkab suları nəql edən boru kəmərləri və s.). Gücü 500 Vt-dan çox olan radiostansiyaların yerləşdiyi binalar. Fövqəladə hallar və polis xidməti binaları	1,2
5. Təhsil müəssisələri, çarpayılarda sayı 100 və daha çox olan xəstəxanalar, qocalar və əlillər evləri, əsgər kazarmaları, 250 və daha çox yeri olan yataqxanalar, mehmanxanalar və istirahət müəssisələrinin yataq korpusları	1,2
6. 1-5 və 7-ci bəndlərdə göstərilməyən yaşayış, ictimai və istehsalat binaları	1,0

7. İnsanların təhlükəsizliyi təmin olunmaq şərti ilə, konstruksiyalarında kifayət qədər qalıq deformasiyaların, çatların, zədələrin yaranmasına yol verilən və bunun nəticəsində normal istismarının müvəqqəti dayandırılması mümkün olan bina və qurğular (qiymətli avadanlıqları olmayan birmərtəbəli sənaye və kənd təsərrüfatı binaları)	0,5
<p><i>Qeyd:</i></p> <p>1. Bina və qurğular instrumental və sintezləşdirilmiş akseleroqramlar ilə hesablandıqda grunt əsasların təcilinin maksimum amplitudasının qiyməti 7, 8 və 9 ballıq tikinti meydançaları üçün müvafiq olaraq 125, 250 və 500 m/s²-dan az qəbul edilməməlidir və bu qiymətlər k_1 əmsalına vurulmalıdır.</p> <p>2. Bina və qurğuların təyinatına görə hansı qrupa mənsub olması Sifarişçi tərəfindən layihə təşkilatına təqdim olunmalıdır.</p>	

4. Cədvəl 5 aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Cədvəl 5

Sıra sayı	Binaların konstruktiv həlləri	κ_2 əmsalının qiyməti
1	Konstruksiyalarında zədələrin və qeyri-elastik (qalıq) deformasiyaların yaranmasına yol verilməyən, həmçinin zədələnməsi ətraf mühitin və əhalinin təhlükəsizliyi üçün ağır nəticələr yarada bilən yüksək məsuliyyət səviyyəli bina və qurğular	1,0
2	İstismarı çətinləşsə də insanların təhlükəsizliyinə, avadanlıqların olduğu kimi qorunub saxlanılmasına təsir etməmək şərti ilə, konstruksiyalarında zədələrin və qeyri-elastik (qalıq) deformasiyalarının yaranmasına yol verilən bina və qurğular:	
	- polad karkaslı	0,25
	- şaquli diafraqma və ya sərtlik özəyi olmayan dəmir-beton karkaslı	0,35
	- şaquli diafraqma və ya sərtlik özəyi olan dəmir-beton karkaslı	0,3
	- iri dəmir-beton panel və monolit dəmir-beton divarlı	0,25
	- iri blok daşlardan hörülmüş yükdaşıyan divarlı və dəmir-beton karkas-daş sistemli	0,40
	- yükdaşıyan divarları daş və ya kərpic hörgüdən olan	0,45
	- seysmomühafizə sistemlərinin yükdaşıyan dayaqları	0,6
	- konstruktiv həllərindən (yükdaşıyan divarları daş və ya kərpic hörgüdən olan binalardan başqa) asılı olmayaraq mərtəbəliliyi ≤ 5 olan bütün binalar	0,25
3	İnsanların təhlükəsizliyi təmin olunmaq şərti ilə konstruksiyalarında kifayət qədər qalıq deformasiyaların, çatların, zədələrin yaranmasına yol verilən və bunun nəticəsində normal istismarın müvəqqəti dayandırılması mümkün olan bina və qurğular (qiymətli avadanlıqları olmayan birmərtəbəli sənaye və kənd təsərrüfatı binaları)	0,15
<p><i>Qeyd. Seysmomühafizə sistemləri ilə tikilən binaların yuxarı mərtəbələrini hesablanması zamanı κ_2-nin qiyməti bu mərtəbələr konstruktiv xüsusiyyətlərinə uyğun qəbul edilir.</i></p>		

5. 2.15 bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Uzunluğu və ya eni 30 m-dən böyük olan bina və qurğular (hidrotexniki qurğulardan başqa) 2.5 bəndinə görə təyin edilən seysmik yüklərə hesablanarkən onların sərtlik mərkəzindən keçən şaquli oxa nəzərən yaranan burucu moment də nəzərə alınmalıdır. Bina və qurğuların sərtlik və kütlə mərkəzləri arasında eksentrisitetin hesabi qiyməti baxılan səviyyədə 7, 8 və 9 ballıq seysmik rayonların I, II, III və IV sinif qrup şəraitlərində müvafiq olaraq 0,02B; 0,05B; 0,07B və 0,10B-dən az qəbul edilməməlidir. Burada, B - planda bina və qurğuların seysmik yükün təsiri istiqamətinə perpendikulyar yerləşən tərəfinin uzunluq ölçüsüdür.

6. Hesabi yüklər bölməsinə aşağıdakı redaksiyada 2.19 bəndi əlavə edisin:

Seysmomühafizə sistemli binaların hesablanması 2.2 bəndinə uyğun olaraq seysmik yüklərə və həmçinin istismar yararlığına aparılmalıdır.

Seysmomühafizə sistemləri 2.2(a) və 2.2(b) yarımbəndlərinin tələbləri səviyyəsində seysmik yüklərin təsirinə hesablanır. Seysmomühafizə konstruksiyalarının elementlərinin zədələnməsinə yol verilməməlidir.

2.2(b) yarımbəndi üzrə hesablama aparıldıqda tikinti meydançasının xüsusiyyətinə uyğun real zəlzələ akseloroqramlarından, əgər bunlar yoxdursa, onda yerli qrunnt şəraitini nəzərə alan sintezləşdirilmiş akseloroqramlardan istifadə olunmalıdır. Bu hesablama aparıldıqda sistem yerdəyişmələrə yoxlanılmalıdır.

Seysmomühafizə sistemlərinin istismar yararlılığına hesablanması statik şaquli və külək yüklərinə görə aparılmalıdır.

Seysmomühafizə sistemlərin hər bir elementi elə layihələndirilməlidir ki, maksimal yerdəyişmələrdə onlar maksimum və minimum şaquli statik yükləri qəbul etsinlər.

7. 3.1 bəndinə sonuncu abzas kimi aşağıdakı ifadə əlavə edilsin:

Hesablamalarla əsaslandırıldıqda əlavə konstruktiv tədbirlər yerinə yetirilməklə binanın plan üzrə çıxıntıların uzunluğu 20%-ə qədər artırıla bilər.

8. 3.2 bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Binanın üfüqi yüklərin təsirinə qarşı dayanıqlılığını təmin edən sərtlik özəkləri, diafraqmalar, rabitələr, çərçivələr binanın hündürlüyü boyu, bünövrə səviyyəsindən sonuncu mərtəbənin örtüyü səviyyəsində kəsilməz olaraq ucaldılmalıdır və onların binanın həm uzunluğu, həm də eni istiqamətlərində yerləşməsi binanın ağırlıq mərkəzinə görə bərabər və simmetrik olmalıdır.

Binanın dəmir-beton diafraqmaları layihələndirilərkən, onlarda nəzərdə tutulan boşluqların uzunluğu diafraqmanın uzunluğunun 0,5-dən, hündürlüyü isə diafraqmanın hündürlüyünün 0,8-dən çox olmamalıdır.

Binanın mərtəbələr üzrə sərtliyi və ölçüləri binanın hündürlüyü boyu tədricən azaldılmalıdır:

- binanın hündürlük boyu planda ölçüləri kiçilən hər hansı bir mərtəbəsinin sərtliyi alt mərtəbənin sərtliyinin 80%-dən az olmamalıdır;

- binanın sonuncu mərtəbəsinin (mansarda mərtəbəsi nəzərə alınmır) sərtliyi birinci mərtəbənin sərtliyinin 50%-dən çox olmalıdır;

- binanın hündürlük boyu planda ölçüləri kiçilən hər hansı bir mərtəbəsinin en və uzunluq ölçüləri alt mərtəbənin müvafiq en və uzunluğunun 90%-dən (əgər bir tərəfli kiçilərsə) və ya 80%-dən (əgər iki tərəfli simmetrik kiçilərsə) az olmamalıdır. Binanın hündürlüyünün 0,2H səviyyəsindən yuxarı və ya aşağı yerləşməsindən asılı olaraq ölçülərin dəyişməsi xüsusi hal kimi şəkil 4-də göstərilmişdir;

- binanın sonuncu mərtəbəsinin (mansarda mərtəbəsi nəzərə alınmır) en və uzunluq ölçüləri birinci mərtəbənin müvafiq ölçülərinin 70%-dən az olmamalıdır.

- binanın mərtəbəarası örtükləri layihələndirilərkən, onlarda nəzərdə tutulan boşluqların sahəsi mərtəbənin ümumi sahəsinin 30%-dən kiçik olmalıdır.

9. 3.18 bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Qeyri-qaya qruntlarda bina və qurğuların və ya onların hissələrinin bünövrələri bir səviyyədə olmalıdır.

Bu mümkün olmadıqda qruntların daxili sürtünmə bucağının qiyməti 7, 8 və 9 ballıq seysmik ərazilər üçün müvafiq olaraq 2°, 4° və 7° az qəbul edilməlidir.

Planlaşdırma səviyyəsindən bünövrələrin qoyulma dərinliyi bir qayda olaraq binanın yerüstü hissəsinin hündürlüyünün 10 %-dən çox olmalıdır.

Bünövrələrin minimal qoyulma dərinliyi 1,0 m-dir. Bir- və ikimərtəbəli binalarda bünövrələrin qoyulma dərinliyinin 0,6 m olmasına yol verilir.

Bünövrələrin qoyulma dərinliyinin zirzəmi mərtəbələr nəzərdə tutmaqla artırılması tövsiyə olunur.

Qeyri-qaya qruntlarda 16 və daha çox mərtəbəli binaların bünövrələri, bir qayda olaraq, bütöv bünövrə tavaşı şəklində və ya svay bünövrə olaraq qəbul edilməlidir.

9 ballıq seysmik rayonlarda mərtəbələrin sayı 5-dən çox olan binaların bünövrələri bütöv tava şəklində layihələndirilməlidir.

Bünövrə tavaşının qalınlığı eninə armatur millərinin işi nəzərə alınmadan təyin edilməlidir.

Bünövrə tavaşının minimal qalınlığı 40 sm-dən az və maksimal qalınlığı isə 200 sm-dən böyük qəbul edilməsi məqsədəuyğun sayılmır. Bünövrə tavaşının armaturlanması 0,3%-dən, sukeçirməzliyi isə W4-dən az olmamalıdır.

Binalar şişən və ya I və II tip çökən qrunnt olan sahələrdə layihələndirilərkən şişən və çökən qruntların götürülməsi, bu mümkün olmadıqda isə bünövrələrin dəmir-beton svaylar ilə layihələndirilməsi nəzərdə tutulmalıdır. Svayların ucları çökən və şişən olmayan qrunnt laylarına sancılmalıdır. Sancılma dərinliyi СНП 2.02.03-ün tələblərinə uyğun qəbul edilməlidir.

Svaylar üçün yükdaşıyan qrunnt əsası kimi qaya süxurları, az nəmli bərk və ya yarım bərk gillər qəbul edilməlidir. Svayların həmin qruntlara sancılma dərinliyi 2,0 m-dən az olmamalıdır.

Svaylar üçün yükdaşıyan qrunnt əsası kimi su ilə doymuş qumlar, yumşaq plastikli və axan gillər, çökən və ya şişən qruntların qəbul edilməsi yolverilməzdir.

Əgər rostverkdə hər hansı dəlik və ya çala nəzərdə tutulubsa, onda dəlik və ya çalanın dibi səviyyəsində svayların bir-biri ilə dəmir-beton bağlanması nəzərdə tutulmalıdır.

Dəmir-beton svayların diametri onların uzunluğunun 1/25-dən və 40 sm-dən az olmamalıdır.

Dəmir-beton svayların qruntlara sancılma dərinliyi hesablama yolu ilə müəyyən edilir və 4,0 m-dən kiçik qəbul edilmir.

Bünövrə tavaşının dəmir-beton svayları ilə layihələndirilməsi zamanı qrunntun yataq əmsalının qiymətinin $5,0 \div 15,0 \text{ kq/sm}^3$ qəbul edilməsinə yol verilir.

Karkas binalarda sütunlar altında bünövrə ayrı-ayrılıqda yerləşərsə, onda onlar arasında bağlama tirləri (rabitələr) verilməlidir.

10. Cədvəl 8 aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Cədvəl 8

Binanın yükdaşıyan konstruksiyaları	Antiseysmik tikişlər arasında məsafə, m		Hündürlük, m (mərtəbələrin sayı)		
	Tikinti meydançasının seysmikliyi, balla				
	7 - 8	9	7	8	9
1. Polad karkas: çərçivə-rabitəli (qapalı diafraqmalı sərtlik özləri ilə)	150	120	106 (30)	86 (24)	72 (20)
çərçivə-rabitəli (diafraqmalı)			86 (24)	72 (20)	58 (16)
çərçivəli			48 (12)	33 (9)	25 (7)
2. Dəmir-beton karkas: çərçivə-rabitəli (dəmir-beton diafraqmalar ilə)	80	60	72 (20)	58 (16)	43 (12)
çərçivə-rabitəli (qapalı dəmir-beton sərtlik özləri ilə; çoxseksiyalı və ya diafraqmalı qutu şəkilli)			86 (24)	72 (20)	58 (16)
çərçivə-diafraqma və ya sərtlik özləri olmadan			33 (9)	25 (7)	18 (5)
rigelsiz çərçivə - dəmir-beton diafraqmalarla və ya sərtlik özləri ilə			43 (12)	33 (9)	25 (7)
rigelsiz çərçivə-diafraqma və ya sərtlik özləri olmadan			14 (4)	11 (3)	7 (2)
3. Monolit dəmir-beton divarlar	80	60	86 (24)	72 (20)	58 (16)
4. Yığma dəmir-beton iripanelli divarlar	80	60	58 (16)	48 (12)	33 (9)

5. Dəmir-beton karkas-rabitəli plan üzrə və hündürlük boyu çıxıntıları bənd 3.1 və 3.2-də göstərilən tələblərdən böyük olan binalar	60	40	43 (12)	33 (9)	25 (7)
6. Dəmir-beton çərçivə ilə daş divarların birgə işi təmin edilən karkas-daş binalar	60	40	33 (9)	25 (7)	18 (5)
7. Təbii daşlardan kərpic və kiçik ölçülü beton daş məmulatlarından hörülmüş və dəmir-beton içliklərlə və kəmərlərlə gücləndirilmiş kompleks konstruksiyalı divarlar: I sinif hörgü ilə II sinif hörgü ilə	60	40	21 (6) 18 (5)	18 (5) 14 (4)	14 (4) 11 (3)
8. Təbii daşlardan, kərpic və kiçik ölçülü beton daş məmulatlardan hörülmüş divarlar:	60	40			
I sinif hörgü ilə			18 (5)	14 (4)	11 (3)
II sinif hörgü ilə			14 (4)	11 (3)	8 (2)
9. Məsaməli betondan hazırlanmış kiçik ölçülü divar bloklarından və ya çapma təbii but daşlarla hörülmüş və mərtəbəarası örtük səviyyəsində antiseysmik kəmərlər verilmiş divarlar	40	30	8 (2)	8 (2)	4 (1)
10. Ağac tirlərdən, lövhələrdən hazırlanmış divarlar	40	30	11 (3)	8 (2)	4 (1)
<i>Qeyd:</i>					
1. Bina hündürlüyü səki və ya binaya bitişik torpağın (əgər mülkiyyət varsa) aşağı planlaşdırılmış səthindən sonuncu mərtəbə örtüyünün alt səviyyəsində olan hündürlük qəbul edilir.					
2. Binaların hündürlüyünün və mərtəbələrinin sayının cədvəldə göstərilmiş hədlərdən artıq qəbul edildikdə və ya plan həlləri mürəkkəb olduqda, həmçinin 10 ballıq seysmik ərazilərdə onların layihələndirilməsi ixtisaslaşdırılmış elmi-tədqiqat institutları tərəfindən tərtib edilmiş texniki şərtlər əsasında həyata keçirilməlidir. Seysmikliyi 8 və 9 bal olan ərazilərdə xəstəxana və məktəb binalarının 3 mərtəbədən çox layihələndirilməsi də texniki şərtlər əsasında yerinə yetirilməlidir.					
3. Qruntları seysmik xüsusiyyətlərinə görə IV sinifə aid edilən 7, 8 və 9 ballıq seysmik ərazilərdə tələblər uyğun olaraq 8, 9 və 10 ballıq seysmik ərazilərdə olduğu kimi qəbul edilməlidir.					

11. Cədvəl 9 aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Cədvəl 9

Hörgünün sinfi	Hesabi seysmiklik, bal ilə		
	7	8	9
	Divarlar arasında məsafə, m-lə		
I	18	15	12
II	15	12	9
<i>Qeyd:</i>			
1. Kompleks konstruksiyalarda divarlar arasında məsafənin 30% artırılmasına yol verilir.			
2. Qruntları seysmik xüsusiyyətlərinə görə III və IV siniflərə aid edilən 7 və 8 ballıq seysmik ərazilərdə tələblər uyğun olaraq 8 və 9 seysmik ərazilərdə olduğu kimi qəbul edilməlidir. Qruntları seysmik xüsusiyyətlərinə görə III və IV siniflərə aid edilən 9 ballıq seysmik ərazilərdə divarlar arasında məsafə 20% azaldılmalıdır.			

13. Cədvəl 10 aşağıdakı redaksiyada verilsin:

Cədvəl 10

Divar elementləri	Divar elementinin ölçüləri, hesabi seysmikliyi nəzərə almaqla			Qeyd
	7	8	9	
1. Aralıq divarın eni ən azı, m I sinif hörgüdə II sinif hörgüdə	0,80 1,00	1,00 1,20	1,20 1,60	Pəncərə boşluğu ilə binanın tili arasında qalan künc divarın eni cədvəldə göstəriləndən 25 sm çox qəbul edilməlidir; kiçik enə malik aralıq divarlar dəmir-beton köynəklə və ya armatur millərdən yığılmış torlarla gücləndirilməlidir
2. I və II sinif hörgülərdə qapı və pəncərə boşluğunun ən böyük eni, m	3,5	3	2,5	Eni daha çox olan qapı və pəncərə boşluqları dəmir-beton ilə haşiyələnməlidir
3. Aralıq divarın eninin qapı və pəncərə oyuqlarının eninə olan nisbəti ən azı, m	0,33	0,5	0,75	
4. Planda divarın ən çox çıxıntısı, m	2	1	-	
5. Karnizin ən çox çıxıntısı, m: divar materiallardan antiseysmik kəmərlə əlaqələndirilmiş dəmir-betondan metal məftil torlar üzrə suvanmaqla ağacdan	0,2 0,4 0,75	0,2 0,4 0,75	0,2 0,4 0,75	suvaqlanmamış ağac karniz çıxıntıları 1,0 m-ə qədər olmasına yol verilir
<i>Qeyd. Qruntları seysmik xüsusiyyətlərinə görə III və IV siniflərə aid edilən 7 və 8 ballıq seysmik ərazilərdə tələblər uyğun olaraq 8 və 9 ballıq seysmik ərazilərdə olduğu kimi qəbul edilməlidir. Qruntları seysmik xüsusiyyətlərinə görə III və IV siniflərə aid edilən 9 ballıq seysmik ərazilərdə 1 bəndinin qiymətləri 20% artırılır, 2 və 3 bəndlərinin qiyməti isə uyğun olaraq 2,0 və 1,0 qəbul edilir.</i>				

14. 4.31 bəndi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

4.31. Körpüləri hesabladıqda κ_2 və A_0 əmsallarının hasili hesabi seysmikliyi 7, 8 və 9 bal olan ərazilər üçün müvafiq olaraq aşağıdakı cədvəl üzrə qəbul edilməlidir. β_i əmsalı II sinif qruntlara uyğun olaraq (5) düsturları ilə müəyyən edilməlidir. Körpülərin uzununa oxu boyunca təsir edən seysmik yüklərin müəyyən edilməsi zamanı dəmiryol qatarlarının kütləsi nəzərə alınmır.

Qruntların sinfi	Hesabi seysmiklik, bal ilə		
	7	8	9
	$\kappa_2 A_0$		
I	0,022	0,044	0,088
II	0,031	0,063	0,125
III	0,041	0,081	0,163
IV	0,050	0,100	0,200

15. 5.14 bəndində düstur (13)-də verilmiş k_2 əmsalının qiyməti 0,25 qəbul edilsin.

16. Əlavə 1-də (Seysmiklik balı və zəlzələ təsirinin təkrarlığı göstərilməklə Azərbaycan Respublikasının yaşayış məntəqələrinin siyahısı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- Dəvəçi – 8₂ əvəzinə Şabran - 8₂;
- Gədəbəy – 8₂ əvəzinə Gədəbəy – 9₂.